

Met 2300 bezoekers was het buurtfeest 2017 niet alleen het drukstbezochte ooit, maar ook een van de hoogst gewaardeerde. 'Wat is het toch een ontzettend leuk initiatief, en wat was het goed gelukt vandaag', schreef presentatrice Sanne Wallis de Vries in een brief aan de organisatie. En dat vonden ook de bezoekers. Kom dus naar het buurtfeest 2018 op 15 juli a.s. Lees meer op blz 3.

IN DIT BULLETIN

Activiteiten voorjaar/zomer

Schrijvers *Annejet van der Zijl*, *Jo Simons* en dichter *Joost Baars* komen zondag 27 mei naar Café Eik en Linde voor de Literaire middag (blz. 2); de **Jaarvergadering** van de Vereniging wordt gehouden op donderdag 14 juni (blz. 2); Raoul Wirtz leidt ons langs de **beelden in Artis** op 21 juni (blz. 3) en op zondag 15 juli barst in het Wertheimpark het **Plantage-WeesperBUURTFEEST** los (blz. 3).

Artikelen

Sophie Heyligers over **Tessel Bruhl**, een jonge, experimentele Plantage-kunstenares (blz. 5); nieuws uit het **Bestuur** van René Mentink; **vertrek** van langjarige bestuursleden Ester Wouthuyzen en Ineke Vlug (blz. 4); het **Plantagegedicht** van Rien Vroegindewij met de toepasselijke titel Mei (blz. 4); en de **Observaties** van Joke van der Wey: 'Het verdwenen kunstwerk' (blz. 6).

En verder

Aankondigingen najaar en **Nieuw op de website** (blz. 5).

Literaire middag met geweldige gasten

Annejet van der Zijl, Jo Simons en Joost Baars

Café Eik en Linde, Plantage Middenlaan 22

Zondag 27 mei, aanvang 15.00 uur (einde ca 17.00 uur)

Eind mei komt de gevierde schrijfster Annejet van der Zijl als gast naar onze Literaire middag. Zij heeft inmiddels een flinke hoeveelheid prachtboeken op haar naam staan, boeken die vrijwel iedereen kent: *Jagtlust*, *Anna*, *Sonny Boy*, *Bernhard*, *Gerard Heineken* en *De Amerikaanse prinses*. Zij komt graag, schreef ze, omdat Eik en Linde de plek is waar zij zich ooit de beginselen van de journalistiek eigen maakte. Ze komt trouwens niet alleen, maar samen met haar levenspartner Jo Simons, met wie zij onlangs een thriller schreef, *De val van Annika S*.

Jo Simons en Annejet van der Zijl

Over die roman, de eerste in een serie van vijf, maar ook over hun werkwijze en hun gedeelde fascinatie voor misdaadverhalen, gaan zij in gesprek met Cees van Ede.

Van de dichter Joost Baars (rechts) verscheen in 2017 de debuut-

bundel *Binnenplaats*, waarvoor hij een jaar later de VSB Poëzieprijs kreeg. Meteen doorgestoten naar de top! Het kan niet anders of Joost Baars moet er jarenlang aan hebben gewerkt. Of niet? De jury van de VSB Poëzieprijs vond het 'een hallucinante, mystieke bundel'. 'Het vraagt tijd om erin door te dringen maar bij elke herlezing groeien deze gedichten en trekken ze je mee in hun zoektocht naar of confrontaties met het transcendente.' Dat belooft wat voor het gesprek dat Jos van Hest met de maker van deze prachtige, intense gedichten zal hebben.

Foto: Jan ter Heide

Jaarvergadering

Hyatt Regency, Sarphatistraat 102
Let op: niet de ingang van het hotel,
maar de deur in het klassieke pand
ernaast.

Donderdag 14 juni 2018, 20.00 uur
Leden en introducés zijn van harte
welkom.

We zijn dit jaar met onze jaarvergadering te gast op een voor de Vereniging nieuwe locatie: het in april 2017 geopende Hyatt Regency op de Sarphatistraat.

Ten opzichte van de jaarvergadering in september vorig jaar zijn er twee belangrijke wijzigingen: deze keer voldoen we wél aan de statuten, die voorschrijven dat de jaarvergadering uiterlijk zes maanden na afloop van het jaar gehouden moet worden. Daarnaast zijn er deze keer geen trappen te beklimmen; deze bijzondere zaal bevindt zich op de begane grond.

Tijdens de vergadering legt het bestuur aan de leden verantwoording af over wat het in 2017 zoal ondernomen heeft. Secretaris Willem Campschreur doet verslag over het brede palet aan activiteiten in 2017; er zullen enkele gedrukte exemplaren aanwezig zijn. Daarnaast zal het verslag integraal op onze website geplaatst worden.

Penningmeester Joop Hox presenteert

de financiële resultaten over 2017; de kascommissie spreekt daar vervolgens zijn oordeel over uit waarna Joop de begroting 2019 toelicht. De vergadering kan vervolgens (al dan niet) instemmen met de financiële stukken.

We nemen ook afscheid van twee prominente bestuursleden: Ester Wout-huysen en Ineke Vlug treden, na jarenlange betrokkenheid bij het bestuurs-

werk, jammer genoeg af.

We zouden onze reputatie te grabbel gooien als er niet ook plaats ingeruimd zou worden voor een culturele activiteit. Gedacht wordt aan een culturele omlijsting van de vergadering in de sfeer van theater. De details zijn op dit moment nog niet bekend, maar u zult daar tijdig via onze website en de mail over geïnformeerd worden.

Het Hyatt Regency met rechts de witomlijste toegangsdeur voor de jaarvergadering

Foto: Petra Catz

Artis in beeld, een rondwandeling

Artisbezoek altijd wel ergens iemand boetseren, tekenen of fotograferen. Tijdens deze rondleiding laten we de bewegende beesten even links liggen en kijken we naar de dieren die (misschien wel net zo levend) zijn gegoten in brons of gehakt in steen. Kunstenaars als Jaap Kaas en Arie Teeuwisse hebben hun leven en werk op verschil-

lende manieren met Artis verbonden. We wandelen deze middag langs hun kunstwerken, terwijl Raoul Wirtz u vertelt over hun leven en werk.

Raoul Wirtz geeft regelmatig lezingen en verzorgt rondleidingen over de Amsterdamse School en over kunst uit de 20ste eeuw.

*Onder leiding van Raoul Wirtz
Donderdag 21 juni, 16.30 uur
Verzamelpunt: ingang Artis, een kwartier van tevoren.*

*Er is slechts plaats voor 12 deelnemers. U dient zelf voor aanvang voor een toegangsbewijs tot Artis te zorgen.
Aanmelden: willem@campcatz.nl*

Een rondleiding door Artis... maar dan letterlijk! 'Natura artis magistra': de dierenverzameling was van meet af aan bedoeld als leermeesters van de kunst. Tot op de dag van vandaag zie je bij een

Jaap Kaas, Hangbuikswijntje

Plantage-Weesperbuurtfeest

*Zondag 15 juli 2018, 14.00 – 18.00 uur
Presentatie: Sanne Wallis de Vries
Plaats: Wertheimpark*

Het Plantage-Weesperbuurtfeest komt er weer aan, al duurt het nog even voor het 15 juli is. Het feest wordt alweer voor de dertiende achtereenvolgende keer gehouden in het Wertheimpark. Traditiegetrouw is de organisatie in handen van de Vereniging Vrienden van de Plantage en de Plantage-Weesperbuurtvereniging.

Sanne Wallis de Vries presenteert opnieuw het podiumprogramma, dat om 14.00 uur losbarst met veel muziek en andere levendige optredens. Er is uiteraard ook weer een kindercircuit vol activiteiten. Daarnaast proeft u niet alleen heerlijke hapjes en drankjes, maar ook van diverse vormen van kunst, cultuur en bedrijvigheid uit onze eigen buurt. Het programma is bij het ter perse gaan van dit Bulletin nog niet helemaal rond maar u wordt van tevoren geïnformeerd d.m.v. onze website, facebook, posters, folders en e-mail. Houd die informatie dus in de gaten. Het feest duurt tot 18.00 uur.

Dit feest is niet mogelijk zonder sponsors en vrijwilligers. Wilt u een bijdrage leveren aan het feest? Neem dan contact op met de organisatie via feestwertheimpark@gmail.com. U kunt zich op dit adres ook aanmelden voor het huren van kramen voor het presenteren van kunst of informatie.

Foto: Résalieke Vlieger

Berichten vanuit het bestuur

René Mentink

Het dreigt enigszins eentonig te worden, maar onze Vereniging blijft langzaam maar onverbidlijk groeien. Inmiddels is de barrière van 500 leden ruimschoots geslecht. Elders is het gebruik een jubileumlid in het zonnetje te zetten, maar geheel in lijn met onze ambitie verantwoord afwijkend te zijn hebben we afgezien van de traditionele bos bloemen en het staatsieportret van de betrokkene in dit bulletin. De groei van het aantal leden zorgt soms voor onverwachte problemen. Zo meldden zich een kleine honderd leden voor de rondleiding in De Wittenberg, terwijl er in de ontvangstruimte slechts plaats was voor dertig deelnemers. We zijn nog in overleg met De Wittenberg over een passend vervolg in het vroege najaar.

Het vinden van geschikte locaties voor onze bestaande -en nieuwe- activiteiten blijft een ingewikkelde maar prikkelende opgave. De nieuwe hotels in onze buurt blijken vrijwel zonder uitzondering zeer geïnteresseerd in enigerlei vorm van samenwerking met de Vrienden. De Wittenberg is daar een voorbeeld van, maar ook het Hyatt Regency op de Sarphatistraat ontvangt ons graag. De ledenvergadering van 14 juni zal zich daar, in een wel zeer bijzondere zaal, voltrekken.

De kapel van het Occohofje, een op volstrekt eigen wijze unieke locatie, was op 13 mei het decor van het voorjaarsconcert. Of en zo ja in welke mate deze locaties passen bij de te verwachten belangstelling en de door ons gewenste uitstraling zullen we in de loop van het jaar moeten beoordelen. Uw mening telt: maak die vooral kenbaar via info@vriendenvandeplantage.nl.

Daar staat het ernstig betreunde verlies van Café Eik en Linde als bijna onvermijdelijke locatie voor onze muzikale en literaire middagen tegenover. Op 27 mei zullen Jos van Hest en Cees van Ede daar voor de allerlaatste keer een literaire middag verzorgen. De programmering voor dit jaar is bekend. Naast de vertrouwde elementen, zoals het buurtfeest, de Plantage Poëzieprijs, de rondleidingen en wandelingen en de literaire en muzikale middagen, zullen we in het najaar een kinderteatervoorstelling programmeren. We hopen met deze geheel nieuwe activiteit nieuwe doelgroepen uit de buurt te bereiken.

Daar staat het ernstig betreunde verlies van Café Eik en Linde als bijna onvermijdelijke locatie voor onze muzikale en literaire middagen tegenover. Op 27 mei zullen Jos van Hest en Cees van Ede daar voor de allerlaatste keer een literaire middag verzorgen. De programmering voor dit jaar is bekend. Naast de vertrouwde elementen, zoals het buurtfeest, de Plantage Poëzieprijs, de rondleidingen en wandelingen en de literaire en muzikale middagen, zullen we in het najaar een kinderteatervoorstelling programmeren. We hopen met deze geheel nieuwe activiteit nieuwe doelgroepen uit de buurt te bereiken.

Vertrek bestuursleden

Ester Wouthuysen en Ineke Vlug, bij veel van onze leden bekend, stappen uit het Bestuur. Zij zijn jarenlang intensief betrokken geweest bij de programmering van de Vereniging. Ester heeft 25 jaar lang (!) het Bulletin gemaakt, de laatste tien jaar in haar eentje. Ze organiseerde grote projecten als 'Dichters' aan huis en 'Jong in de oorlog' maar ook muziekmiddagen, jaarvergaderingen en wandelingen. Ze liet mapjes maken met historische foto's van de Plantagebuurt en hield onlangs nog voordrachten over de architectuur in de Plantage.

Ineke organiseerde ruim tien jaar het Filmfestival, ook weer samen met Ester, nam het buurtfeest in het Wertheimpark jaren achtereen voor haar rekening en ook zij tekende voor jaarvergaderingen en muziekmiddagen, zoals de middag met Elisa Roep eerder deze maand.

Ineke en Ester hadden twee jaar geleden samen de zware taak een buitengewoon ambitieus 25-jarig jubileum te organiseren voor de Vrienden. Uiteindelijk werd het een daverend succes op wat kleinere schaal.

'Aan alles komt een einde' zeggen de wijzen, maar wij hadden

dat in dit geval liever ergens in de verre toekomst gesitueerd. Onze bestuursvergaderingen zullen niet meer hetzelfde zijn. We hopen, niet eens al te stiekem, dat wij een beroep kunnen blijven doen op hun kennis, kunde en netwerk.

Plantage Poëzieprijs 2018

Zend je gedicht in

Muziek! Dat is het thema van de Plantage Poëzieprijs 2018.

Tot uiterlijk 1 augustus 2018 kunnen deelnemers hun gedichten inzenden naar

ppp@vriendenvandeplantage.nl.

Per indiener mogen niet meer dan drie gedichten worden ingestuurd, met een lengte van maximaal 40 regels (inclusief titel en witregels).

De gedichten zullen anoniem worden beoordeeld door een jury bestaande uit Monica Boschman (won vorig jaar de Plantage Poëzieprijs), Job Degenaar (winnaar 2008) en Cees van Ede (winnaar 2013). De organisatie is dit jaar in handen van Jos van Hest (nooit gewonnen).

De winnaar krijgt een kunstwerk, speciaal voor de PPP gemaakt door beeldend kunstenaar Wendelien Schönfeld. Sinds 1992 reiken de Vrienden van de Plantage jaarlijks de PPP uit. De prijs wordt dit jaar uitgereikt op zaterdagmiddag 15 september in de Tangosalon aan de Plantage Muidergracht 155.

Jonge kunstenaars uit de plantage Tessel Bruhl

In het Bulletin van februari vertelde Sophie Heyligers over het inspirerende kunstonderwijs van leraar Shon Kranen op de Boekmanschool. In dit nummer introduceert zij Plantage-kunstenaars Tessel Bruhl, ook uit de school van Shon.

Sophie Heyligers

'All Aboard the Super Tessel Spaceship!' is de slogan van haar nieuwe project. Kunstenaar/ontwerper Tessel Bruhl (30) mobiliseert een leger in de strijd om de niet-gehoorde stem van de vrouw hoorbaar te maken. Haar doel is het creëren van meer gelijkheid. 'Het is een strijd die tegenwoordig vaak wordt afgedaan als niet sexy, maar ik begrijp eigenlijk niet waarom. Ik ben ervan overtuigd dat het een strijd is die nog altijd gestreden moet worden.' Met haar leger helpt ze zowel volwassenen als kinderen om via simpele oefeningen de ware feminist in zichzelf naar boven te halen.

Tessel creëert installaties en performances, maakt theater en ontwerpt kostuums. 'Het zijn altijd projecten waarin een maatschappelijk onderwerp wordt aangesneden.' Ze noemt zichzelf expliciet kunstenaar/ontwerper omdat ze haar creativiteit breder inzet dan alleen als autonoom kunstenaar. 'Als ontwerper is het onderzoeken van je relatie tot je publiek heel belangrijk. En in de keuze welke verhalen je vertelt, ligt een grote verantwoordelijkheid.' Tessel geeft tevens les aan verschillende academies in het overbrengen van maatschappelijke boodschappen.

Het feit dat Tessel is opgegroeid in de Plantagebuurt heeft volgens haar grote invloed gehad op haar artistieke ontwikkeling: 'Niet alleen had een groot aantal kinderen in de buurt creatieve ouders en waren wij daardoor al vroeg met allerlei clubjes in de weer, maar daarnaast is ook meester Shon van de Boek-

manschool belangrijk voor mij geweest. Hij heeft een grote rol gespeeld in mijn keuze voor een opleiding aan de Design Academy Eindhoven en daarna aan het Sandberg Instituut. Shon maakte echt ruimte voor creativiteit, waardoor ik het gevoel kreeg dat dat een prominente plek in mijn leven mocht innemen. Zelfs nu ga ik nog regelmatig bij hem op bezoek. We zijn zelfs bezig met een gezamenlijk project.'

De tentoonstelling 'All Aboard the SuperTessel Spaceship!' is vanaf 14 september 2018 te zien in Neverneverland in de Frans de Wollantstraat 66 in Amsterdam Oost (nét buiten de Plantagebuurt).

Foto's: Yvon Smeets

Aankondigingen najaar

Wandeling

*Bomenwandeling door de buurt, met buurtgenote Jet van Boxtel
Zaterdag 29 september 2018*

Muziekmiddag

*Nikitov
Jiddische liederen van toen en nu
Zondagmiddag 7 oktober*

Niki Jacobs, de grondlegster van Nikitov, zingt al meer dan vijftien jaar Jiddische liederen. Het is haar droom om van het Jiddisch weer een levende taal te maken, waar dagelijks in gezongen wordt. Met haar warme vertolking van

traditionele en nieuwe muziek slaagt zij erin deze droom te realiseren. Ze treedt samen op met accordeonist/pianist Pieter Jan Cramer.

Voor een sneak preview kunt u de Jiddische versie van Stairways to Heaven (Fishbank im Himmel) beluisteren op www.nikitov.com/media/kijk-luister/

Jeugdtheater 6+

*Meis! door Boeschoten & Guthman
Woensdag 21 november*

Een nieuw soort jeugdtheater: Live podcast op het toneel. Zie www.stipproducties.nl/voorstelling/17698429-MEIS-6-

Nieuw op de website

Op de websitepagina Terugblik (www.vriendenvandepantage.nl/terugblik) zetten we korte verslagen van onze activiteiten. Kunt u niet aan een activiteit van de vereniging deelnemen, dan kunt u hier altijd teruglezen wat er gezegd, vertoond, gemusiceerd of anderszins gebeurd is.

Lees hier dus over de documentaires en speelfilms op het Filmfestival van 10 maart met filmmaker Rudolf van den Berg, of over de SOOP-lezing op 20 april waar Rembrandt Sutorius, de nieuwe directeur van Artis over zijn toekomstplannen sprak.

Het verdwenen kunstwerk

Joke van der Wey

Foto: Lydia Goede

Het kunstwerk dat nu van zijn sokkel is gehaald. Rechts de ruimte voor het namenmonument.

'Ieder woelt hier om verandering, en betreurt het dag aan dag'

De beginregels van het oude gezang komen vaak bij me op als ik door de buurt fiets. Waarbij de eerste regel wat minder sterk gevoeld wordt: de veranderingen woelen vanzelf wel over ons heen. Daarentegen is er best vaak iets te betreuren. Zoals de lege sokkel van het Vaz Dias-monument van Herman van der Heide aan de uiterste rand van de Plantagebuurt. Meer dan vijftig jaar stond het aan de Weesperstraat bij de ingang van de metro en vormde het in al zijn constructivistische stoerheid een geheel met de aanpalende M.S. Vaz Diasbrug, in de wandeling Weesperstraatbrug genoemd.

Ik moet toegeven dat ik er nooit speciaal op gelet had, het was gewoon een vertrouwd onderdeel van het straatbeeld. Toch gaan brug en monument meer leven als je weet dat M.S. staat voor Mozes Salomon en dat de drager van deze naam de oprichter was van het Centraal Correspondentie Bureau voor Dagbladen, het allereerste persbureau van Europa. Een persbureau dat in 1922 als eerste ter wereld een live verslag van een voetbalwedstrijd doorgaf via radiotelefonie! Eigenlijk dus de grondlegger van de live uitgezonden voetbalwedstrijd. Vaz Dias was een ondernemend en vooruitziend man die de schipbreuk overleefde van de ss Simon Bolivar, het schip waarmee hij in 1939 wilde vluchten. Een gebeurtenis waar hij zelf levendig verslag van uitbracht. Je bent journalist of je bent het niet: 'Je bent er geweest, dacht ik, doch ik kwam weer boven en wist mij al zwemmende drijvende te houden tot ik een stuk hout kon grijpen. Zo bleef ik minutenlang ronddobberen. In de

Plantagegedicht

Rien Vroegindewij

Mei

*Poëzie is voor mij het verhaal
Dat men mij vroeger vertelde
Van een man die op zijn zolder
Een vliegtuig van beton gebouwd had
En trots tegen iedereen zei
Dat het wel kon vliegen
Maar niet door het dakraam kon*

Uit: Een vliegtuig van beton, 1973.

dikke olielaag bleef ik vastgeklemd aan het stuk hout, drijven....' Uiteindelijk bracht hij de oorlog door in onderduik om na de oorlog onverdroten voort te gaan met het adviesbureau voor exportreclame (KLM, AKZO, Philips!) dat hij al eerder had opgericht. Een Amsterdamse ondernemer in hart en nieren, en ook nog eens bestuurslid van de Portugese Synagoge. Zo iemand heeft recht op een brug. En een kunstwerk. Dat vond de gemeente Amsterdam ook. Een jaar na zijn dood in 1963 kwam er een Vaz Diasbrug, drie jaar later een monument. Zou hij het mooi gevonden hebben? In elk geval komt het niet meer terug op de oude plek, vanwege het omstreden Namenmonument. Waarschijnlijk gaat het naar het plantsoentje achter de Hortus, waar ook het Dovenmonument al staat. Zonder bijbehorende brug, maar in elk geval dicht bij de synagoge waarvan hij zo'n vooraanstaand lid was.

Foto: Petra Catz

De M.S. Vaz Diasbrug.

Ester Wouthuysen schreef in Bulletin 2013, nr 2 over de bruggen van Herman van der Heide; https://vriendenvandeplantage.nl/wp-content/uploads/2017/11/Bul_2013_2.pdf.

Redactie Willem Campschreur, Résalieke Vlieger Eindredactie Erik Hardeman Vormgeving Marianne Boeije Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Nieuwe Prinsengracht 18-H, 1018 XJ Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl, verschijnt 4x per jaar.

Bestuur René Mentink (voorzitter/ledenadministratie), Willem Campschreur (secretaris), Joop Hox (penningmeester), Liesbeth de Ruijter, Résalieke Vlieger, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen.

Nieuwe leden aanmelden via onze website. Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven vanaf €35 p.j. Betalingen NL04 INGB 0004 4314 90 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, Amsterdam.